

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

18 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Toma Nadejda,
Judecători – Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg și de către avocatul Fortuna Dumitru în numele părții vătămate SRL „Autoservtest”, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 noiembrie 2021 și sentinței Judecătoriei Ungheni din 12 septembrie 2019, în cauza penală în privința lui

Alcaz Alexandru xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat xxxxx.

Termenul de examinare:

Prima instanță: 15.06.2017 – 12.09.2019;

Instanța de apel: 10.10.2019 – 19.11.2021;

Instanța de recurs: 04.03.2022 – 18.07.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 12 septembrie 2019, Alcaz Alexandru a fost achitat de învinuirea înaintată în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

A fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea civilă înaintată de SRL „Autoservtest”, privind încasarea din contul lui Alcaz Alexandru suma de 42 000 lei, cu titlu de prejudiciu material.

2. Potrivit rechizitoriului Alcaz Alexandru se învinuiește în aceea că în perioada iunie 2014, până în mai 2015, dispunând de oficiu de lucru în sediul S.R.L. „Autoservtest”, amplasat în mun. Ungheni, str. Lacului, 1, prin inducere în eroare, sub pretextul că activează la societatea comercială respectivă, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase precum că activează în funcție de expert testare auto la S.R.L. „Autoservtest” și are posibilitatea de eliberare a raportului de verificare tehnică și a ecusonului, prin abuz de încredere a însușit de la persoanele fizice, care se prezentau la oficiu pentru testarea auto, suma de 42 000 lei, care de fapt erau destinați pentru prestarea

de servicii de către S.R.L. „Autoservtest”, prin ce i-a fost cauzat părții vătămate un prejudiciu material considerabil.

Astfel, acțiunile inculpatului Alcaz Alexandru au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune considerabile.*

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Alcaz Alexandru să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 850 unități convenționale, echivalentul a 42 500 lei, și cu admiterea acțiunii civile.

În motivarea apelului a invocat, că deși inculpatul nu-și recunoaște vinovăția în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, vina acestuia se demonstrează prin următoarele probe administrate, și anume: declarațiile reprezentantului părții vătămate Radzivil Andrei, declarațiile martorilor Rogalev Olga, Chiron Petru, Mamaischi Boris, Beșliu Svetlana, Rusu Liuba, Postolachi Vitali, Lincovschi Stanislav, Reaboi Ghenadie, Movileanu Ion, Statnic Ghenadie, Caliga Tudor, Ivanov Oleg, precum și procesele-verbale de confruntare dintre bănuitul Alcaz Alexandru și reprezentantul părții vătămate Radzivil Andrei, a martorilor Rogalev Olga, Ivanov Oleg, Movileanu Ion, Rusu Liuba, Beșliu Svetlana, Mamaischi Boris, potrivit cărora aceștia își mențin declarațiile date și indică asupra faptului că sumele de bani au fost primite de către inculpatul Alcaz Alexandru.

În acest context, partea acuzării a precizat că probele menționate supra demonstrează vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal.

Totodată, menționând elementele infracțiunii de escrocherie, a invocat că inculpatul Alcaz Alexandru a avut posibilitatea reală de a folosi și dispune de bunurile părții vătămate la dorința sa.

Cu referire la pedeapsă, partea acuzării a indicat că întrucât Alcaz Alexandru nu și-a recunoscut vina, a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, circumstanțe agravante nu s-au stabilit, acestuia urmează să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 ore, sau închisoare de până la 3 ani.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 noiembrie 2021, a fost respins apelul ca nefondat și menținută sentința fără modificări.

4.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a indicat că pentru a demonstra vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, acuzatorul de stat a administrat și a prezentat

instanței de judecată, următoarele mijloace de probă: declarațiile reprezentantului părții vătămate Radzivil Andrei, care a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în prima instanță, în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel (f.d.211-212, vol.II); declarațiile martorului Beșliu Svetlana, care a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în prima instanță (f.d.213, vol.II); declarațiile martorului Mamaischi Boris (f.d.214, vol.II); declarațiile martorului Chiron Petru, care a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în prima instanță (f.d.215, vol.II); declarațiile martorului Ivanov Oleg (f.d.217, vol.II); declarațiile martorului Ivanov Alexandru, care a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în prima instanță (f.d.218, vol.II); declarațiile martorului Rogalev Olga, care a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în prima instanță (f.d.219-220, vol.II); declarațiile martorului Ghinesa Petru (f.d.222, vol.II); declarațiile martorului Reaboi Ghenadi (f.d.223, vol.II); declarațiile martorului Movileanu Ion (f.d.221, vol.II); procesele-verbale de confruntare efectuate între bănuitul Alcaz Alexandru și a reprezentantului părții vătămate Radzivil Andrei, a martorilor Rogaliov Olga, Ivanov Alexandru, Movileanu Ion, Rusu Liuba, Beșliu Svetlana, Mamaischi Boris, unde aceștia își mențin declarațiile depuse în cadrul audierii lor (f.d.164-174, vol.I); actul de control privind respectarea legislației fiscale de către SRL „Autoservtest” nr. 673107 din 30 septembrie 2016, prin care s-a constatat că în perioada 01 iunie 2016 – 31 mai 2015, de către contribuabil nu s-a înregistrat prin mașina de casă și control venituri din prestarea serviciilor de revizie tehnică a autoturismelor în valoare de 42 000 lei.

În acest context, instanța de apel a menționat că cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității, în raport cu declarațiile părților date în ședința de judecată și probele administrate, a constatat că prima instanță corect a conchis că inculpatul Alcaz Alexandru urmează să fie achitat de învinuirea înaintată în baza art. 190 alin. (1) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a precizat că acuzatorul de stat nu a prezentat instanței de apel probe pertinente, concludente, utile și veridice care apreciate din punct de vedere al coroborării lor, să demonstreze faptul că, concluziile primei instanțe despre achitarea inculpatului Alcaz Alexandru de învinuirea înaintată în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, sunt eronate și care urmează a fi desființate, prin pronunțarea unei sentințe de condamnare.

Or, prin probele administrate de partea acuzării, instanța de apel a stabilit că acestea prezintă aceiași semnificație probatorie care a fost constatată și de către prima instanță, din care motiv nu s-a constatat nici un temei de a reține o altă apreciere a probelor administrate în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, deoarece partea acuzării nu a demonstrat vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei prejudiciabile, nici la judecarea apelului.

Cu referire la elementele infracțiunii de escrocherie, instanța de apel a menționat că obiectul juridic special al acestei infracțiuni are un caracter complex: obiectul juridic principal îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile; obiectul juridic secundar îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea manifestării de voință și minimul necesar de încredere.

Urmărind obiectivul asigurării unui climat de credibilitate reciprocă, legiuitorul incriminează, în art. 190 Cod penal, faptele reunite sub denumirea marginală de escrocherie. Acestea presupun dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane nu prin violență, nu prin amenințare, nici pe ascuns, dar prin înșelăciune sau abuz de încredere.

De asemenea, instanța de apel a indicat că latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă alcătuită din două acțiuni (inacțiuni): a) acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane; b) acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în înșelăciune sau abuz de încredere; 2) urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv al cărui mărime are un caracter considerabil; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

La fel, a mai precizat că din contextul dispoziției art. 190 Cod penal, noțiunea „dobândire ilicită” are sensul autentic de „sustragere”. În doctrină se indică că acțiunile adiacente a faptei prejudiciabile: înșelăciunea sau abuzul de încredere nu constituie metode ale sustragerii. Ele reprezintă modalități ale acțiunii adiacente care subzistă alături de sustragere, privită ca acțiune principală. Având un rol ajutător, recurgerea la înșelăciune sau la abuz de încredere se produce nu ca un scop în sine, ci în vederea trecerii în sfera patrimonială a făptuitorului (sau a altor persoane) a bunurilor aparținând persoanei înșelate sau de a cărei încredere s-a abuzat.

Prin intermediul înșelăciunii sau al abuzului de încredere făptuitorul exercită o influențare psihică asupra conștiinței și voinței victimei care, ca și cum cedând bunurile sale făptuitorului, presupune în mod eronat că ultimul este îndrituit a le lua. În astfel de situații nu se pune la îndoială că se lezează libertatea manifestării de voință, concretizată în facultatea persoanei de a adopta, în mod nestingherit, decizii privind dispunerea de bunurile care se află în posesia sa.

Instanța de apel a mai indicat că prin „înșelăciune” se înțelege, după caz: 1) dezinformarea conștientă a victimei, care constă în prezentarea vădit falsă a realității (înșelăciunea activă); 2) trecerea sub tăcere a realității, când sunt ascunse faptele și circumstanțele care trebuie comunicate în cazul săvârșirii cu bună-credință și în conformitate cu legea a tranzacției patrimoniale (înșelăciunea pasivă).

Cea de-a doua modalitate sub care se înfățișează acțiunea adiacentă în cazul infracțiunii specificate la art. 190 Cod penal, este abuzul de încredere.

În ipoteza abuzului de încredere, făptuitorul exploatează raporturile de încredere care s-au stabilit între el și victimă. În cazul infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, abuzul de încredere nu poate fi privit ca modalitate a înșelăciunii. Din aceste considerente, este necesară punctarea criteriilor ce individualizează abuzul de încredere în raport cu înșelăciunea: - abuzul de încredere întotdeauna presupune o relație specială dintre făptuitor și victimă. O relație având la bază încrederea între cei doi, condiționată de existența între ei a unor raporturi contractuale, a afecțiunii reciproce, ori de autoritatea funcției pe care o ocupă făptuitorul etc.; - abuzul de încredere presupune întotdeauna formarea unui climat de încredere de către făptuitor.

Totodată, instanța de apel a precizat că inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean, conduce la ideea că consimțământul victimei este viciat la momentul încheierii actului juridic prin manopere frauduloase comise cu intenție de către autorul infracțiunii. Autorul îi creează victimei o reprezentare falsă a realității. Neexecutarea obligațiilor care derivă dintr-un act juridic nu poate fi calificată ca infracțiune de escrocherie dacă nu s-a stabilit că s-au folosit manopere frauduloase față de creditorul obligației până la și pentru încheierea contractului.

Latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie se manifestă prin fapta prejudiciabilă care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei sau mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, care a cauzat urmări prejudiciabile sub formă de prejudiciu material considerabil.

Prin urmare, instanța de apel a reiterat că apreciind în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, probele administrate la materialele cauzei penale a constatat că de către partea acuzării, nu au fost administrate probe pertinente, concludente și utile care să demonstreze faptul că inculpatul Alcaz Alexandru, a dobândit prin escrocherie suma de 42 000 lei de la SRL „Autoservtest”, și astfel, i-ar fi cauzat o daună considerabilă acestei societăți comerciale.

Astfel, instanța de apel a conchis că probele cercetate la examinarea prezentei cauze penale, nu sunt pertinente și concludente speței, or, din declarațiile martorilor audiați nu rezultă că inculpatului i-au fost transmiși bani în sumă de 42 000 lei și că acesta i-ar fi însușit.

Mai mult, instanța de apel a menționat că din declarațiile martorului Ivanov Alexandru și Ivanov Oleg, rezultă că la sfârșitul fiecărei zile de muncă transmiterea banilor încasați se făcea prin raport întocmit de expert

contabilului-șef, iar martorul Ivanov Alexandru a specificat că eliberarea raportului de revizie tehnică nu era posibilă fără eliberarea bonului de casă.

Totodată, martorii Ivanov Alexandru, Ivanov Oleg și Rogalev Olga au declarat că, testarea auto tehnică o făcea atât inculpatul, cât și martorul Ivanov Alexandru. La fel, aceste circumstanțe derivă și din procesele-verbale de confruntare dintre martorul Ivanov Alexandru și inculpatul Alcaz Alexandru (f.d.164-165, vol.I), reprezentantul părții vătămate Radzivil Andrei și inculpatul Alcaz Alexandru (f.d.168-169, vol.I).

Instanța de apel a mai reținut și faptul că potrivit procesului-verbal de confruntare dintre martorul Rogalev Olga și inculpatul Alcaz Alexandru, rezultă că martorul nu poate confirma cu certitudine dacă inculpatul ar fi însușit mijloacele bănești reflectate în actul de control al Serviciului Fiscal de Stat din 30 septembrie 2016, deoarece suma dată putea fi însușită și de celălalt expert auto Ivanov Alexandru, iar din procesul-verbal de confruntare dintre martorul Rusu Liuba și inculpatul Alcaz Alexandru (f.d.170, vol.I) rezultă că ultimul a eliberat bon de plată.

În acest context, instanța de apel a stabilit că declarațiile martorilor acuzării audiați în ședința de judecată și a celor date la confruntarea efectuată (f.d.170, 171-172, 173, 174, vol.I) nu pot fi reținute în calitate de probe directe din care să rezulte fără dubii faptul că inculpatul ar fi însușit bani în sumă de 42 000 lei de la SRL „Autoservtest”, or, aceste declarații urmau să fie apreciate din punct de vedere al coroborării cu alte probe pertinente din care să fie stabilit cu certitudine faptul că anume banii achitați de martori nu au ajuns în aparatul de casă al societății comerciale respective și au fost constatați ca lipsă prin actul de control privind respectarea legislației fiscale de către SRL „Autoservtest” nr. 673107 din 30 septembrie 2016 (f.d.179-181, vol.I).

Prin urmare, instanța de apel a reținut faptul că deși prin actul de control privind respectarea legislației fiscale către SRL „Autoservtest”, nr. 673107 din 30 septembrie 2016 (f.d.179-181 vol.I), s-a constatat că în perioada 01 iunie 2014 - 31 mai 2015, de către contribuabil nu s-a înregistrat prin mașina de casă și control venituri din prestarea serviciilor de revizie tehnică a autoturismelor în valoare de 42 000 lei, acest fapt nu confirmă că inculpatul Alcaz Alexandru se face vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal. Or, nerespectarea legislației fiscale de către SRL „Autoservtest”, nu constituie temei de a constata că suma sus menționată a fost sustrasă de la întreprindere cu scop de cupiditate de către Alcaz Alexandru.

Așadar, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiate concluziile primei instanțe potrivit cărora în speță nu pot fi luate în considerație lămuririle cercetate de partea acuzării (f.d.49-75, vol.I), or, potrivit art. 314 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată, în cursul judecării cauzei, să cerceteze nemijlocit, sub toate aspectele, probele prezentate de părți sau administrate la cererea acestora, inclusiv să audieze inculpații, părțile vătămate, martorii, să cerceteze corpurile delictive, să dea citire rapoartelor de

expertiză judiciară, proceselor-verbale și altor documente, precum și să examineze alte probe prevăzute de prezentul cod. Aceste lămuriri reprezintă în fapt niște declarații ale unor martori care nu au fost audiați nemijlocit de instanța de judecată și astfel de probe sunt inadmisibile.

De asemenea, instanța de apel a constatat că nu sunt pertinente speței nici rapoartele financiare invocate (f.d.83-93, vol.I), deoarece acestea nu dovedesc faptul că inculpatul ar fi dobândit prin escrocherie suma de 42 000 lei de la SRL „Autoservtest”, respectiv în aceeași ordine de idei nu pot fi reținute nici procesele-verbale de confruntare (f.d.164-174, vol.I).

Astfel, instanța de apel a conchis că învinuirea înaintată lui Alcaz Alexandru se bazează doar pe presupuneri și nicidecum pe probe pertinente, concludente și utile care să dovedească că inculpatului i s-au transmis bani în sumă de 42 000 lei și acesta i-ar fi însușit prin escrocherie de la SRL „Autoservtest”.

În concluzie, instanța de apel a indicat că există dubii rezonabile în ceea ce privește vinovăția înaintată inculpatului Alcaz Alexandru, la caz, partea acuzării nu a prezentat probe pertinente și concludente nici în prima instanță, precum și în instanța de apel, care în ansamblu cu circumstanțele cauzei, ar dovedi vinovăția inculpatului Alcaz Alexandru în săvârșirea faptei incriminate, din care motiv în speță se impune soluția prevăzută de art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, potrivit căreia sentința de achitare se adoptă dacă nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia și trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului ordinar acuzarea indică, că instanța de apel s-a expus vag asupra argumentului invocat în apel despre aprecierea greșită de către prima instanță a probelor administrate de partea acuzării, precum și despre interpretarea greșită a normei materiale, or, instanța de apel nu și-a motivat decizia astfel încât un observator independent să se poată convinge de faptul că soluția instanței, din perspectiva argumentelor ei, relevă adevărul obiectiv. Mai mult, din textul deciziei recurate, se atestă că instanța de apel, similar primei instanțe, și-a motivat contradictoriu soluția adoptată.

De asemenea, susține partea acuzării că instanța de apel a expus o motivare contradictorie în raport cu temeiul de achitare a inculpatului Alcaz Alexandru, că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii și argumentele puse la baza soluției de respingere a apelului procurorului, care se referă la elementele infracțiunii de escrocherie.

La fel, indică că în descriptivul deciziei recurate, instanța de apel a descris probele administrate de către partea acuzării la etapa cercetărilor judecătorești în prima instanță și în instanța de apel, însă la fel ca și prima instanță, nu le-a supus unei analize ample, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de

procedură penală, fiecare probă în parte din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Or, instanța de apel urma să se expună motivat asupra argumentelor din apel privind erorile comise de către prima instanță la aprecierea probelor și să ofere un răspuns clar și concis întru asigurarea garanțiilor unui proces echitabil.

Totodată, invocă partea acuzării că la judecarea cauzei în apel, instanța nu a expus o motivare clară referitor la elementele de fapt ce urmau a fi constatate, or, potrivit Hotărârii Plenul Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, modificată prin Hotărârea Plenului Curții Supreme nr. 4 din 30 martie 2009, în sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat, și dacă da, în ce împrejurări a fost comisă.

Astfel, precizează că instanțele de fond nejustificat și-au argumentat soluția de achitare, în baza temeiului privind lipsa existenței faptei infracțiunii.

Susține că infracțiunea de dobândire ilicită a bunurilor din patrimoniul altei persoane săvârșită prin înșelăciune și abuz de încredere, de inculpatul Alcaz Alexandru, se confirmă prin actul de control privind respectarea legislației fiscale de către SRL „Autoservtest” nr. 673107 din 30 septembrie 2016, potrivit căruia s-a constatat că în perioada 01 iunie 2014 – 31 mai 2015, de către contribuabil nu s-a înregistrat prin mașina de casă și control, venituri din prestarea serviciilor de revizie tehnică a autoturismelor în sumă de 42 000 lei. Or, această probă nu a fost renegată de către instanțele de fond, precum și de partea apărării.

În acest context, reiterează acuzarea că această probă demonstrează fără echivoc faptul eliberării certificatelor privind testarea tehnică a unităților de transport, fără a anticipa contabilizarea mijloacelor financiare încasate din contul beneficiarilor pentru acest serviciu.

Mai mult, menționează că în prezenta cauză penală au fost administrate suficiente probe care dovedesc vinovăția inculpatului Alcaz Alexandru în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Prin urmare, invocă că în speță, nu prezintă relevanță dacă activitatea inculpatului la întreprinderea respectivă a fost permisă/consimțită/aprobată de către administrator cu abateri de la legislația muncii, fiscală, financiară sau de oricare altă natură, important fiind faptul prestării serviciilor de testare auto de către inculpatul Alcaz Alexandru din numele și în interesul SRL „Autoservtest”.

Activitatea inculpatului la SRL „Autoservtest” în perioada 2013 – 2015, în calitate de expert auto este confirmată și de către martorii Rogalev Olga și

Ivanov Oleg, iar faptul încasării mijloacelor financiare pentru prestarea serviciului de testare tehnică nemijlocit de către inculpatul Alcaz Alexandru, rezultă fără echivoc din declarațiile martorilor Beșliu Svetlana, Mamaischi Boris, Chiron Petru, Ghinesa Petru, Reaboi Ghenadi și Movileanu Ion, date în cadrul instanțelor de fond.

Așadar, evidențiază partea acuzării că deși martorii menționați supra au confirmat faptul că anume inculpatul Alcaz Alexandru a fost persoana care a primit mijloacele financiare pentru prestarea serviciului de testare tehnică a autovehiculelor, instanțele de fond nu le-au reținut și nu au argumentat din care motiv acestea au fost respinse.

De asemenea, în opinia părții acuzării, instanța de apel a ignorat și prevederile art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, deoarece instanța nu a indicat motivele pentru care a respins probele aduse în sprijinul acuzării.

Consideră că concluzia instanței de apel potrivit căreia partea acuzării, nu a administrat probe pertinente, concludente și utile care să demonstreze fără echivoc faptul că inculpatul Alcaz Alexandru a dobândit prin escrocherie suma de 42 000 lei de la SRL „Autoservtest”, și astfel i-ar fi cauzat o daună considerabilă acestei societăți comerciale, lasă loc de interpretare, or, din această concluzie rezultă că dobândirea mijloacelor financiare ar fi existat, însă nu a fost realizată prin metodele care caracterizează infracțiunea de escrocherie.

La fel, partea acuzării critică și concluzia instanței de apel referitor la faptul că probele cercetate nu sunt pertinente și concludente speței, deoarece din declarațiile martorilor audiați, nu rezultă nicidecum că inculpatului i-au fost transmiși bani în sumă de 42 000 lei și că acesta i-ar fi însușit, în contextul în care fapta de însușire nu este specifică infracțiunii de escrocherie.

Prin urmare, concluzionează că instanțele de fond nu au argumentat cu claritate care împrejurări au determinat instanțele să constate că în speță lipsește faptul infracțiunii de dobândire a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere.

Totodată, mai susține că motivarea sentinței primei instanțe, la fel este una contradictorie, deoarece deși instanța de judecată a reținut în calitate de temei pentru achitarea inculpatului că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, însă în partea descriptivă a sentinței a indicat concluzii divergente din care rezultă un alt temei de achitare, de rând cu cel indicat în dispozitiv.

Astfel, reiterează partea acuzării că deși instanța de apel a conchis că inculpatul Alcaz Alexandru umează să fie achitat de învinuirea înaintată în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, totuși în urma sintezei concluziilor evocate de către prima instanță și preluate de către instanța de apel, se constată o divergență.

6. Avocatul Fortuna Dumitru în numele părții vătămate SRL „Autoservtest”, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, contestă hotărârile instanțelor de fond cu recurs ordinar, solicitând casarea

acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Alcaz Alexandru să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, cu încasarea din contul acestuia în beneficiul părții vătămate a sumei de 42 000 lei, cu titlu de prejudiciu material.

În motivarea recursului ordinar indică, că deși în cadrul ședințelor de judecată în instanța de apel, au fost cercetate suplimentar înscrisurile din dosar, audiați suplimentar martorii, care repetat au confirmat că în perioada de referință, testarea la mijlocurile de transport a fost efectuată nemijlocit de către Alcaz Alexandru, care se prezenta ca expert în testări auto din cadrul SRL „Autoservtest”, și anume la solicitarea acestuia, îi transmiteau suma de bani pentru impozitul rutier, testare, ca ulterior acesta să depună banii la instituțiile financiare, totuși instanța eronat a conchis că aceste înscrisuri și declarațiile martorilor nu sunt pertinente.

De asemenea, susține că instanțele de fond au descris elementele infracțiunii de escrocherie, însă acestea nu au ținut cont de legătura cauzală între acțiunile inculpatului și rezultatele controlului fiscal efectuat.

Astfel, consideră că este neîntemeiată concluzia instanței de apel potrivit căreia învinuirea înaintată inculpatului, se bazează pe presupuneri și nici o probă nu confirmă vinovăția acestuia, or, unii martori au indicat că testarea auto tehnică o făcea atât inculpatul, precum și martorul Ivanov Alexandru.

Mai mult, invocă că din probele administrate, s-a stabilit faptul că deși inculpatul o perioadă nu a activat legal la SRL „Autoservtest” și nu deținea licență de expert auto, acesta avea acces liber în biroul expertului auto Ivanov Alexandru, la sigiliul acestuia, actele contabile, rapoartele de revizie tehnică, ecusoane, aparat de casă și control și în lipsa acestuia efectua revizia tehnică, lua bani de la persoane fizice cu eliberarea ulterioară a bonului, a raportului de revizie tehnică și a ecusoanelor.

Totodată, precizează că nu are importanță dacă inculpatul era angajat oficial la SRL „Autoservtest”, în perioada de referință, fiind suficient probarea faptului că în acea perioadă, Alcaz Alexandru se afla în incinta SRL „Autoservtest”, abuzând de încrederea acordată, fapt confirmat prin declarațiile reprezentantului părții vătămate Radzivil Andrei, declarațiile martorilor Rogalev Olga, Chiron Petru, Ivanov Oleg, Ivanov Alexandru, Moraru Victor, Mamaischi Boris, Beșliu Svetlana, Rusu Liuba, Postolachi Vitali, Lincovschi Stanislav, Pintilii Nicolai, Capmare Mihail, Reaboi Ghenadi, Movileanu Ion, Bunicovschi Alexandr, Ghinesa Petru, Danchivschi Dumitru, Statnic Ghenadie, Gherasimciuc Ion, Caliga Tudor, precum și procesele-verbale de confruntare dintre bănuitul Alcaz Alexandru și reprezentantul părții vătămate Radzivil Andrei, a martorilor Rogaliov Olga, Ivanov Alexandru, Movileanu Ion, Rusu Liuba, Beșliu Svetlana, Mamaischi Boris; actul de control privind respectarea legislației fiscale de către SRL „Autoservtest” nr. 673107 din 30 septembrie 2016; raportul de expertiză nr. 34/12/1-R-2422 din

25 aprilie 2017; fișa postului cu semnătura lui Alcaz Alexandru; lista de plată a salariului achitat inculpatului pentru perioada august – octombrie 2015 la SRL „Autoservtest”; și copia facturii fiscale din 16 octombrie 2010.

7. Inculpatul Alcaz Alexandru a depus referință la recursurile declarate, pledând pentru respingerea acestora ca inadmisibile.

Indică în susținerea referinței, că instanțele de fond corect au conchis că învinuirea înaintată lui Alcaz Alexandru, se bazează doar pe presupuneri, nefiind prezentate probe pertinente, concludente și utile care să demonstreze că inculpatului i-au fost transmiși bani în sumă de 42 000 lei, pe care acesta i-a însușit.

8. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din considerentele ce succed.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererilor de recurs declarate în speță, acestea sunt bazate pe temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când 6) *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recursuri și temeiul de casare nominalizat, Colegiul penal lărgit constată că criticile aduse de către titularii cererilor de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Așadar, în primul rând, instanța de recurs ține să menționeze, că potrivit rechizitoriului Alcaz Alexandru a fost învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal – *delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea sa, cu folosirea situației de serviciu, cu cauzarea de daune în proporții considerabile* (f.d.113-118, vol.II).

Prin ordonanța de punere sub o nouă învinuire din 07 august 2019, Alcaz Alexandru a fost pus sub o nouă învinuire, în baza art. 190 alin. (1) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune considerabile* (f.d.188, vol.II).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia privind achitarea inculpatului Alcaz Alexandru de învinuirea înaintată în baza art. 190 alin. (1) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune considerabile*, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, soluție care a fost menținută și de către instanța de apel.

Totodată, instanța de recurs reține prevederile art. 8 Cod penal, potrivit cărora caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

În acest context, Colegiul penal lărgit remarcă faptul, că atât organul de urmărire penală a încadrat, iar ulterior instanțele de fond s-au expus asupra acestei încadrări în sensul achitării inculpatului Alcaz Alexandru, potrivit

conținutului legal al art. 190 Cod penal în redacția modificărilor operate prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018, cu toate că faptele incriminate inculpatului Alcaz Alexandru au avut loc în perioada iunie 2014 – mai 2015, sub acțiunea legii de până la aceste modificări, când escrocheria era definită ca „*dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere*”.

Cu referire la sentința primei instanțe, Colegiul penal lărgit menționează că potrivit prevederilor art. 394 alin. (3) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă:

1) indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată;

2) descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. Nu se admite introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat.

În acest context, instanța de recurs remarcă faptul, că deși prima instanță a reținut temeiul pentru achitare prevăzut la art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală - *nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*, în motivarea sentinței pronunțate prima instanță s-a expus într-un mod contradictoriu referitor la acest temei de achitare, or, menționând pe de o parte temeiul prevăzut la pct. 1) alin. (1) al art. 390 Cod penal, totuși, pe de altă parte conchide că „... probele cercetate la examinarea cauzei penale, nu sunt pertinente și concludente, deoarece din declarațiile martorilor audiați, nu rezultă că inculpatului i-au fost transmiși bani în sumă de 42 000 lei și că acesta i-ar fi însușit ...”, „... de către partea acuzării, nu au fost administrate probe pertinente, concludente și utile care să demonstreze fără echivoc faptul că inculpatul a dobândit prin escrocherie suma de 42 000 lei de la SRL „Autoservtest” și astfel i-ar fi cauzat o daună considerabilă acestei societăți comerciale”, și ulterior fără a avea o legătură logică cu temeiul de achitare reținut, prima instanță constată că „... învinuirea înaintată lui Alcaz Alexandru este bazată doar pe presupuneri și nicidecum pe probe pertinente, concludente și utile ...”, însă nu a argumentat aceste concluzii în raport cu prevederile legale pertinente cazului.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit atestă că judecând apelul depus de partea acuzării, instanța de apel a comis aceleași erori în motivarea soluției de menținere a sentinței primei instanțe prin care Alcaz Alexandru a fost achitat de învinuirea înaintată în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, deoarece nu a luat în considerație faptul că acțiunile lui Alcaz Alexandru, deși săvârșite sub prevederile legii vechi, au fost încadrate de către organul de urmărire penală potrivit conținutului normativ al Legii nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs constată că instanța de apel într-un mod contradictoriu, menținând soluția primei instanțe de achitare,

potrivit temeiului prevăzut la art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, în descriptivul deciziei indică în calitate de semne calificative ale laturii obiective a infracțiunii de escrocherie „*inducerea în eroare*”, dar și „*abuzul de încredere*”, „*înșelăciunea*”, iar în unele cazuri „*înșelăciunea sau abuzul de încredere*”, semne ce se conțin atât în prevederile art. 190 alin. (1) Cod penal, modificate prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare din 17 august 2018, cât și în redacția anterioară Legii nr. 179 din 26 iulie 2018.

De asemenea, Colegiul penal lărgit relevă și faptul că instanța de apel a preluat concluziile divergente expuse în sentința primei instanțe, cu privire la temeiul de achitare prevăzut de art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, și le-a trecut în decizia sa, unde la fel a expus o motivare contradictorie precizând că „*...există dubii rezonabile în ceea ce privește vinovăția înaintată inculpatului Alcaz Alexandru, la caz, partea acuzării nu a prezentat probe pertinente și concludente nici în prima instanță, precum și în instanța de apel, care în ansamblu cu circumstanțele cauzei, ar dovedi vinovăția inculpatului Alcaz Alexandru în săvârșirea faptei incriminate, din care motiv în speță se impune soluția prevăzută de art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, potrivit căreia sentința de achitare se adoptă dacă nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*”.

Mai mult, raționamentele expuse de către instanța de apel în descriptivul deciziei, cu privire la elementele infracțiunii de escrocherie, indică asupra unui alt temei de achitare din cele prevăzute la art. 390 alin. (1) Cod de procedură penală, or, instanța de apel a menținut soluția primei instanțe potrivit căreia Alcaz Așexandru a fost achitat de învinuirea înaintată în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, din motiv că *nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*.

La caz, Colegiul penal lărgit reține că instanțele de fond nu au respectat exigențele legale, iar motivarea soluției de achitare este neclară, pe când potrivit prevederilor legislației procesuale și practicii judiciare, hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul penal lărgit constată că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul pentru recurs prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei

de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate și în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg și de către avocatul Fortuna Dumitru în numele părții vătămate SRL „Autoservtest”, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui **Alcaz Alexandru xxxxx** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **12 august 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

Boico Victor